

Asukasosallisuuden lisääminen paikallistalouden keinoin

Hankeraportti 30.4.2019

Osuuskunta Ehta Raha
Laajasalo-Degerö Seura

EHTA
R A H A

Asukasosallisuuden lisääminen paikallistalouden keinoin - hanke toteutettiin tammi-huhtikuussa 2019. Hankkeen tavoitteena oli ottaa ensimmäinen askel paikallistalouden vahvistamisessa Laajasalon alueella. Pitkällä tähtäimellä toivotaan että paikallistalouden tukeminen vahvistaa alueen elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, kasvattaa uusia markkinoita ja asiakaskuntaa paikallisille yrityksille ja luo edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle.

Paikallistalous lähtee paikallisista tarpeista, joihin tarvitaan lähellä tuotettu ratkaisu. Riippuvuus maailmantaloudesta vähenee, kun yhä suurempi osa ihmisten tarpeista voidaan täyttää paikallisesti. Talouden läpinäkyvyys sekä monimuotoisuus ja tuottajan ja kuluttajan välinen luottamus lisäänty. Osallistavassa paikallistaloudessa keskeistä on paikallisten toimijoiden ja heidän palvelujensa ja tuotteidensa tunteminen. Lähipalveluita on helpompi suosia, kun niiden taustalla olevat henkilöt tuntee hyvin ja heihin luottaa. Paikallistalouden vahvistaminen lähteekin yhteisöllisyyden vahvistamisesta. Hankkeessa järjestettiin paikallistalouden työpaja, jossa pyrittiin tuomaan yhteen Laajasalon asukkaita, yrittäjiä ja muita toimijoita.

Hankkeen taustalla oli myös huoli Laajasalon tulevaisuudesta voimakkaasti kasvavana lähiönä, jonne kuitenkin ei ole juuri kaavoitettu palveluita tai yritysten toimitiloja. Laajasalo Degerö Seuran puheenjohtajan mukaan paikallistalouden tukeminen Laajasalossa on tärkeää, sillä Laajasalo ei ole pelkkä nukkumalähiö, vaan potentiaalia on paljon muuhunkin.

Hankkeen taustoista ja tavoitteista voi lukea lisää myös Ehta Rahan blogista (Seppänen 2019).

Hankkeessa

1. Tavattiin sidosryhmiä
2. Tutkittiin Laajasalon tilastoja
3. Tehtiin viestintää ja tietohaku Laajasalon yrittäjistä
4. Tehtiin kysely laajasalolaisille yrittäjille
5. Suunniteltiin ja toteutettiin paikallistalouden työpaja
6. Keskeiset saavutukset ja toimintasuunnitelma

1. Tavattiin sidosryhmiä

Kaisa Seppänen (Ehta Raha, hankkeen koordinaattori), **Marika Lohi** (Ehta Raha) sekä **Vesa Rutanen** (Laajasalo-Degerö Seura) tapasivat seuraavia sidosryhmiä ja toimijoita ja kutsuivat heitä mukaan paikallistalouden kehittämiseen:

Laajasalo-Degerö Seurasta tavattiin puheenjohtaja **Osmo Rantakari** ja hänelle esiteltiin hanketta. Seura lupautui olemaan mukana yhtenä työpajan järjestäjänä. He antoivat hallinnassaan olevan historiallisen ja paikallisidentiteettiä hyvin ilmentävän Ylistalon työpajan käyttöön kuluitta.

Tavattiin myös **Helsingin kaupungin** yritysluotsi **Heidi Lihr** sekä työllisyyspalveluiden **Sari Räsänen**. Keskusteltiin paikallistaloudesta, itse hankkeesta sekä yritysten sekä toisaalta työnhakijoiden tarpeista sekä yhteistyömahdollisuuksista. Päätettiin järjestää työpajan jälkeen myös erillinen yrittäjien verkostoitumistapahtuma sekä [Laajasalorekry](#) laajasalolaisille työnhakijoille 9.4.2019 Ylistalolla. Heidi Lihr osallistui myös itse työpajaan 23.3.2019.

Roihuvuoren seurakunnasta tavattiin hanketyöntekijä **Miska-Maria Välimäki**, joka kertoi seurakunnan tarpeesta yhdistää uudet ja vanhat asukkaat ja lisätä yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia seurakuntansa alueella. Miska-Maria oli tehnyt haastatteluja Kruunuvuorenrannan uusille asukkaille. Haastattelujen perusteella tarvetta tuntui olevan kaikelle toiminnalle, joka edistää yhteisöllisyyttä ja ihmisten hyvinvointia. Kruunuvuorenrannassa ei vielä ole juurikaan palveluita. Myös luontoyhteys oli monille Kruunuvuorenrantaan muuttaneille tärkeää.

Laajasalon opistosta tavattiin rehtori **Juha Matti Holopainen** sekä apulaisrehtori **Riitta Helander**. Opistossa halutaan olla osa Laajasaloa, vaikka suuri osa opiskelijoista tulee alueen ulkopuolelta eikä asu opiston asuntolassa, vaan muualla Helsingissä. Opistolla olisi mahdollisuus ja halua vuokrata tilojaan ilta-aikaan, tai järjestää kansalaisopisto-tyylisiä kurseja itse omissa tiloissaan. Lisäksi opistolla opiskelee useita potentiaalisia yrittäjiä, monet maahanmuuttajataustaisia. Jos Laajasalossa olisi yrittäjä, joka on jäämässä eläkkeelle, mutta ei ole löytänyt työlleen jatkajaa, opisto voisi yhdistää heidät. (Nämä yhteistyöideat ovat vielä viemättä käytäntöön.) Mietittiin myös miten opiskelijat voisivat osallistua paikallistalouden kehittämiseen Laajasalossa. Tällä kertaa he eivät ehtineet mukaan, mutta journalismin, median ja viestinnän opettaja **Antti Kauranne** oli kiinnostunut aiheesta ja toivoi, että jos työtä jatketaan myöhemmin, hänen opiskelijansa voisivat osallistua paikallistalouden viestintään.

Laajasalon opisto toteuttaa paikallistaloutta luomallaan Kino Degerö - konseptilla <https://www.facebook.com/Kino-Deger%C3%B6-348789319291041/>

2. Tutkittiin Laajasalon tilastoja ja Helsingin kaupunkistrategiaa

Helsingin turvallisuustutkimuksen (2015) perusteella yli puolet Laajasalon asukkaista oli erittäin tyytyväisiä omaan asuinalueeseensa. Jutteleminen viikoittain naapureiden kanssa korreloi vahvasti siihen, onko tyytyväinen omaan asuinalueeseensa. Kyselyn perusteella laajasalolaisista kuitenkin vain 30% juttelee naapureidensa kanssa viikoittain. Keskimääräisesti hyvinvoivassa Laajasalossa on siis varaa edistää yhteisöllisyyttä.

Helsinki alueittain julkaisu (2017) kertoo, että Laajasalon alueen asukasmäärä on kasvussa. Työpaikkoja on kuitenkin vähän. Vuonna 2015 Laajasalossa oli 18330 asukasta ja

2180 työpaikkaa. Laajasalossa työpaikkoja on 138/km², kun taas koko Helsingissä työpaikkoja on keskimäärin 1753/km², eli noin kolmetoistakertainen määrä.

Työttömyysaste 12,5% on koko Helsinkiin (12,0%) verrattuna keskiarvoa. Pitkäaikaistyöttömiä ei ole erityisen paljon juuri Laajasalon alueella.

Asumistiheys on väljempää kuin keskimäärin Helsingissä. Alle kouluikäisiä lapsia on melko paljon, ja 60%:lla kotitalouksista on auto käytössään. Laajasalon asunnoista neljä viidesosaa on 1960- ja 1970-luvuilla rakennetuissa kerrostaloissa. Asuntojen keskikoko, asukkaiden tulotaso, asukkaiden keski-ikä ja koulutustaso ovat kaupungin keskiarvoa.

Vaikka Laajasaloa voikin pitää helsinkiläisittäin melko keskimääräisenä tai jopa hyvinvoivana alueena, se tulee kasvamaan lähivuosisikymmeninä voimakkaasti. Tilastollisesti onkin näyttöä siitä, että alueet, joille muuttaa nopeassa ajassa paljon uusia asukkaita, ovat keskimääräistä suuremmassa vaarassa luoda syrjäytymiselle otolliset olosuhteet.

Myös Helsingin kaupunkistrategiassa tuetaan paikallistalouden kehitystä:

Helsingissä rakennetaan monipuolisia ja elinvoimaisia kaupunginosia kasvattamalla asukkaiden vaikutusvaltaa elinympäristönsä asioihin. Helsingin kaikissa kaupunginosissa on edellytykset hyvälle arjelle, toimivalle liikenteelle, monipuolisille lähipalveluille ja elinkeinoille. [...] Helsinki arvioi miten se voi omassa hankintatoimessaan paremmin edistää innovatiivista yrittäjyyttä.

3. Viestintää ja tietohaku Laajasalon yrittäjistä ja yhdistyksistä

Viestintä eli käytännössä osallistujien saaminen työpajaan oli hankkeen aikaa vievin osuus. Viestintää tehtiin sosiaalisessa mediassa Ehta Rahan Facebook -kanavilla, liittymällä mukaan laajasalolaisiin Facebook-ryhmiin, kirjoittamalla blogikirjoitus sekä lehdistötiedote. Laajasalo-Degerö Seuran nettisivuilla esiteltiin työpajaa. Hellas-lehdessä oli hankkeesta pieni juttu ennen työpajaa. Lisäksi painettiin A4 ja A5 -kokoiset julisteet kiinnitettäväksi ilmoitustauluille ja jaettavaksi yrittäjille henkilökohtaisesti.

Viestintää tehdessä huomattiin, että Laajasalon uudessa ostoskeskus Saarella ei ole yhteisistä tapahtumista kertovaa ilmoitustaulua. Oltiin yhteydessä kirjastoon, johon ilmoitustaulu on tulossa. Lisäksi saatiin sähköinen ilmoitus työpajasta näkymään kirjaston digitaalisella näytöllä viikon verran, samoin kuin Saaren kaupallisella digitaalisella näytöllä, jota hallinnoi Visual Art.

Kaisa Seppänen, Marika Lohi sekä Heidi Lühr (Helsingin kaupungin yritysluotsi) jalkautuivat perjantaina 15.3.2019 yrittäjien pariin kutsuma heitä henkilökohtaisesti mukaan paikallistalouden kehittämisen työpajaan sekä yrittäjien verkostoitumistapahtumaan. He tavoittivat yhteensä 32 yrittäjää.

Patentti- ja rekisterihallituksen Virre-tietokantaan tehtiin poiminta postinumerojen 00830, 00840, 00850, 00870 ja 00590 perusteella. Tuloksena saatiin 1909 yritystä. Näistä poistettiin ensin kaikki, jolla ei ollut sähköpostiosoitetta. Lisäksi poistettiin selvitystilassa tai konkurssissa olevat yritykset, sekä sellaiset, jotka selvästi eivät toimineet Laajasalossa, sekä saman henkilön nimissä olevat rinnakkaiset yritykset. Toimialojen perusteella poistettiin myös satoja yrityksiä, joiden toimialat eivät selvästi olleet paikallistalouden tarpeeseen sopivia; tyypillisinä esimerkkeinä arvopaperikauppa, kiinteistösijoitustoiminta sekä tuontikauppa. Jäljelle jäi 334 yritystä, jolla oli toimiva sähköpostiosoite (osoitteet tarkistettiin *EmailListsVerify* - palvelun avulla).

Näille 334:lle yritykselle lähetettiin kaksi kertaa sähköpostia ja pyydettiin heitä vastaamaan kyselyyn. Myöhemmin yrityksille lähetettiin vielä muistutuskutsu 23.3.2019 järjestettyyn työpajaan.

Pelkän viestintäkampanjan perusteella työpajaan tuli ilmeisesti vain yksi osallistuja. Loput osallistujat tulivat jonkun heidän jo henkilökohtaisesti tuntemansa henkilön suullisen kutsun perusteella.

Myös yhdistyksistä tehtiin tietohaku yhdistysrekisteriin samojen postinumerojen perusteella. Tuloksena oli lähes 200 yhdistystä, joista yhdelläkään ei ollut sähköpostiosoitetta, ja joista osa ei selvästi toiminut Laajasalossa ollenkaan. Suuri osa yhdistyksistä myös vaikutti toimimattomilta. Emme lähteneet tutkimaan yhdistyksiä enempää, vaan tyydyimme ottamaan yhteyttä muutamaan (MLL Laajasalo, SPR Laajasalo, Lions Clubit) heidän Facebook - sivujensa tai henkilökohtaisen kontaktoinnin kautta.

4. Kysely laajasalolaisille yrittäjille

Kyselyyn vastasi yhteensä 29 yritystä. Vastanneiden yritysten toimialat vaihtelivat hyvinvointipalveluista elintarvikealaan, IT-konsultointiin, käännöksiin ja taloushallintoon. Suurin osa vastaajista kertoi toimipaikkansa tai yrityksensä osoitteen olevan Laajasalossa mutta asiakkaiden tulevan suurimmaksi osaksi sen ulkopuolelta, tai jopa yrityksensä toiminnan olevan pääasiassa Laajasalon ulkopuolella. Vain 13,8 % kertoi toimivansa Laajasalossa ja palvelevansa pääosin laajasalolaisia asiakkaita.

Suurin osa vastanneista eli 71,4% kuitenkin uskoi että jos hänen yrityksensä olisi tunnetumpi juuri Laajasalossa, asiakkaita olisi enemmän.

Suurin osa vastaajista kertoi arvostavansa myös Laajasalon elinvoimaa, yhteisöllisyyttä ja vahvaa identiteettiä, vaikka kaikki eivät uskoneet Laajasalon vahvalla paikallistaloudella olevan suurta merkitystä juuri heidän yrityksensä menestymiselle.

Myös yritysten yhteistyölle ja yhteisille innovatiivisille hankkeille oltiin lähtökohtaisesti myönteisiä, vaikka kaikki eivät vastanneetkaan kysymykseen mahdollisista uusista yritysideoista.

Kysyttäessä yrittäjiltä suosivatko he mieluiten laajasalolaisia tuotteita, palveluita ja työvoimaa yrityksensä hankinnoissa, vain 4 vastaajaa 27:sta (14,8%) sanoi, ettei asia ole heille tärkeä. Loput vastasivat, että tekevät mieluiten juuri näin, tai etteivät ole tulleet ajatelleeksi asiaa, tai että voisivat kiinnittää huomiota asiaan, jos tuntisivat aluetta ja sen mahdollisuuksia paremmin.

Kysyttäessä yritysten tarpeista, eli “puuttuuko Laajasalosta jokin tuote, palvelu tai osaaminen, jollaista yrityksesi tarvitsee. Mikä?”, saimme 13 vastausta, joista 4 vastasi kieltävästi. **4 vastaajaa toivoi toimitiloja.** Yksi yritys oli vailla paikallista työvoimaa.

Kysyimme myös julkisista hankinnoista, taustalla ajatus siitä, että pienet paikalliset toimijat voisivat osallistua tarjouskilpailuihin yhdessä. Monelle ajatus oli vielä uusi.

Lopuksi kysyimme onko yrittäjillä vielä muita tarpeita tai toiveita. Saimme vielä muutaman toiveen yrittäjien verkostoitumisesta.

Kyselyn perusteella näyttää siltä, että paikallistalouden vahvistamista Laajasalossa kannattaa jatkaa. Laajasalossa yrittäjät haluavat verkostoitua ja tehdä yhteistyötä. Laajasalon omaleimaisuutta ja identiteettiä arvostetaan jo, mutta sen potentiaali on paljolti jäänyt käyttämättä juuri siksi, etteivät yrittäjät ja asukkaat vielä tunne toisiaan. Myös toimitilojen vähäisyys kertoo siitä, että Laajasalossa olisi potentiaalia muuhunkin kuin asumislähiöksi.

5. Suunniteltiin ja toteutettiin paikallistalouden työpaja

Laajasalon paikallistalouden työpaja toteutettiin Ylistalolla lauantaina 23.3.2019 klo 13-17. Työpajaan saapui 14 osallistujaa. Suurin osa oli Laajasalon kehittämisestä kiinnostuneita asukkaita, joista valtaosa oli myös yrittäjiä tai suunnittelivat yrityksen perustamista. Kolme yrittäjää oli ilmoittautunut mukaan, mutta eivät lopulta päässeet tulemaan. He kuitenkin haluavat pysyä postituslistoilla ja osallistua mahdollisiin tuleviin tapahtumiin. Kaupungilta työpajassa oli mukana yritysluotsi Heidi Lühr.

Musiikkituokion virittämällä **esittäytymiskierroksella** aloitettiin verkostoituminen ja paikallistalouden kartoitus: Osallistujia kehoitettiin etsimään pari, jota he tuntevat mahdollisimman vähän. Parilta kysyttiin, ketä he ovat, mitä tekevät, miksi he tulivat ja mitä paikallista palvelua he käyttivät viimeksi. Kumpikin pari esitteli lopuksi toisensa. Näin myös saatiin ajankäyttö pysymään hallussa.

Teoriaosuudessa Kaisa Seppänen kertoi lyhyesti mitä on paikallistalous, sekä kävi läpi yrittäjille tehdyn kyselyn tulokset. Todettiin, että myös kyselyyn vastanneet yrittäjät haluavat verkostoitua ja tuntea aluetta ja sen mahdollisuuksia paremmin.

Sen jälkeen siirryttiin **karttatehtävään**, eli alettiin yhdessä kirjoittaa post-it lapuille paikallisia yrityksiä ja palveluita. Ylistalon seinälle oli edellisenä iltana piirretty Laajasalon kartta. Todettiin, että vaikka palveluita (sekä kaupallisia että julkisia ja vapaaehtoisvoimin toimivia) kerättiin 98, kyseessä on varmasti vain pieni osa kaikista paikallisista palveluista.

“Onpas täällä paljon yrityksiä, mutta miten tavoitan heidät? Tarvitsen usein alihankintana palveluita, ja suosisin mielelläni paikallista, tuttua yrittäjää. Nyt voin kuitenkin löytää sellaisen ainoastaan sattumalta.”

- Laajasalolainen yrittäjä ja työpajan osallistuja

Alettiin miettiä, miten **Laajasalon paikallistalouden karttaa voisi kehittää palveluhakemistoksi tai yrittäjien yhteiseksi verkostoitumisalustaksi**. Mietittiin erilaisia vaihtoehtoja, kuten valmiita alustoja (Facebook, Google Maps), tai uuden interaktiivisen verkkosivuston perustamista. Mietittiin verkkosivuston kuluja ja kuka ylläpitäisi sitä. Ideoitiin myös “käräytä yrittäjä” -kilpailua, jossa asukas voisi ilmoittaa paikallisen yrittäjän portaaliin kehumalla tätä ja saada sitä kautta vaikka jotain alennusta yrittäjien palveluista.

Tarvekartoitus -osiossa jokainen sai ensin hetken miettiä mitä asiaa Laajasalon paikallistalouteen liittyen hän haluaisi työstää juuri nyt. Sen jälkeen valittiin taas pari, jonka kanssa lähdettiin *dialogikävelylle* ulos. Kumpikin sai puhua omasta tarpeestaan viisi minuuttia vuorotellen, toisen tehtävä oli vain kuunnella ja korkeintaan esittää tarkentavia kysymyksiä parin tarpeesta. Kun palattiin sisälle, jokainen kirjoitti uudestaan nyt tarkentuneen tarpeensa.

Tarpeet esiteltiin muulle ryhmälle ja niistä keskusteltiin innokkaasti. Tämän jälkeen jakauduttiin kolmeen työryhmään, jolla oli 15 minuuttia aikaa tehdä toimintasuunnitelma siitä, miten asiassa edetään.

Tuntuu, kuin yhteishenki olisi hävinnyt, vanhaa Laajasalon henkeä ei löydy. Jotta ihmiset haluavat suosia paikallista, heidän on ensin tunnettava olonsa turvalliseksi ja kotoiseksi. Siksi ensin pitäisi kehittää yhteisöllisyyttä, ja sitten vasta paikallistalouden palveluhakemisto.

- pitkäaikainen asukas

Ratkaisuvaiheessa keskusteltiin 15 minuuttia konkreettisista askelista eteenpäin omissa projekteissa. Muodostui kolme ryhmää:

- Keittiöryhmä: eräs osa-aikainen yrittäjä tarvitsi keittiötilaa käyttöönsä satunnaisesti. Toinen tiesi alikäytössä olevasta suurkeittiöstä. Ryhmä teki toimintasuunnitelman, miten asiaa edistetään käytännössä.

- Laajasalo-Degerö Seuran ryhmä alkoi suunnitella miten paremman viestinnän kautta voidaan alkaa parantaa laajasalolaisten (erityisesti uusien kruunuvuorenrantalaisten ja vanhojen asukkaiden) yhteishenkeä.
- Viljelypalstaryhmä halusi tutkia miten he voisivat saada Jollaksen kartanon alueella olevan joutilaan maa-alueen yhteisölliseen viljelypalstakäyttöön. Ryhmä ideoi eri mahdollisuuksia.

Loppupiirissä osallistajat kertoivat ajatuksiaan ja tunnelmiaan työpajasta:

“Jäi hyvä fiilis. Tutustuin ihmisiin ja nyt voin ottaa heihin yhteyttä tarvittaessa.”

- *aktiivinen asukas*

“Verkostoituminen oli tärkeää, energia jonka saimme toisistamme ruokki itseään. Osallistava ote oli toimiva”

- *tuleva laajasalolainen yrittäjä*

“Olen iloinen että Ehta Raha otti yhteyttä ja että olen juuri se yritysluotsi, jonka vastuualueeseen tämä kuuluu. Olen nähnyt monia yhteisöjä; täällä on niin hyvä henki että älkää kadottako sitä. Usko voi loppua, epäonnistumisia tulee varmasti mutta älkää luovuttako. Kiitos hyvistä järjestelyistä.” *-yritysluotsi Heidi Lihr*

Työpajan keskeisiä oivalluksia:

- Laajasalon yrittäjät haluavat verkostoitua ja tuntea toisensa.
- Laajasalon asukkaat ja yrittäjät haluavat tukea paikallistalouden kehittymistä ja ostaa paikallisia palveluita, mutta tällä hetkellä heillä ei ole mitään keinoa löytää toisiaan.
- Laajasalon yhteishengen täytyy kehittyä ja kasvaa, erityisesti nyt kun asukasmääräkin kasvaa. Paikallisten palveluiden tunteminen ja löytäminen tukee tätäkin tavoitetta ja toisinpäin.
- Verkostoituminen ja toistemme tunteminen antaa energiaa jatkaa työtä
- Elävä paikallinen identiteetti, joka tunnistetaan yhteisesti on tärkeä asia

6. Keskeiset saavutukset ja toimintasuunnitelma

Paikallistaloustyön tavoitteena on pitkällä tähtäimellä vahvistaa alueen elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, kasvattaa uusia markkinoita ja asiakaskuntaa paikallisille yrityksille ja luoda edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle. Nämä tavoitteet on mahdollista saavuttaa, kun luodaan yhteisöllistä luottamuksen kulttuuria, jossa asukkaat, yritykset ja muut toimijat tuntevat toisensa ja haluavat tukea toisiaan. Näin myös raha alkaa kiertää ja pysyä enemmän alueella ja luoda myös taloudellista hyvinvointia.

Identiteetti ja luottamus syntyvät henkilökohtaisten kohtaamisten kautta. Hankkeen keskeisiä konkreettisia saavutuksia olivat paikallisten toimijoiden verkostoituminen, paikallistalouden kartan piirtäminen ja yhteys Helsingin kaupungin elinkeino-osastoon (tästä konkreettisena tuloksena 9.4.2019 järjestetyt yrittäjien verkostoitumistapahtumat sekä Laajasalokry).

Asukasosallisuus ja vuorovaikutus olivat keskeisessä osassa erityisesti työpajassa, jossa osallistujat pääsivät työstämään paikallistaloutta omien tarpeidensa kautta. Yritysluotsi Heidi Lihrin läsnäolo (lauantai-päivänä) oli arvokas lisä ja toi työpajaan myös kaupungin näkökulman.

Jatkossa mietitään, miten paikallistalouden kartasta voisi kehittyä laajasalolaisia palveleva paikallistalouden hakemisto. Laajasalo-Degerö Seura etsii rahoitusta karttatyön jatkamiselle. Seura on myös hakenut rahoitusta yleisesti viestinnän kehittämiseen.

LIITTEET JA LÄHTEET

1. Seppänen, Kaisa (2019) Paikallistalouden kartoitus ja kehittäminen alkaa Laajasalossa
<http://www.ehtaraha.fi/paikallistalous/paikallistalouden-kartoitus-ja-kehittaminen-alkaa-laajasalossa/>
2. Lehdistö tiedote
3. Juttu Hellas-lehdessä
4. Juliste A4
5. Juliste A5
6. Kutsu yrittäjien verkostoitumistapahtumaan
7. Linkki Laajasalokry - tapahtumaan <https://ohjaamo.hel.fi/tapahtumat/laajasalokry/>
8. Kysely Laajasalon yrittäjille: kysymykset
9. Työpajan diat
10. Helsinki alueittain 2017 :
https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/18_11_05_Hki_Alueittain_2017_Tikka_nen.pdf
11. Helsingin turvallisuustutkimus 2015:
https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/17_04_05_Tutkimuksia_2_Keskinen_Laihinen.pdf
12. Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021
<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/>
13. Laajasalon paikallistalouden kartta